

ปัญหา

✓ ในกรเรียนภาษาต่างประเทศ เราเรียนองค์ประกอบของภาษาสามประการคือ เสียง ความหมายของคำ และโครงสร้างของประโยค การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง การเรียนความหมายของคำ ในการเรียนความหมายของคำ ครูสอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ มักจะใช้วิธีแปล การแปลความหมายของคำเป็นรูปแบบของการเรียนคำโยงคู่ (paired-associate learning) การแปลอาจจะแปลได้สองแบบคือ แปลภาษาต่างประเทศ ให้เป็นภาษาไทย หรือแปลภาษาไทยให้เป็นภาษาต่างประเทศ ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาว่าการแปลแบบใดที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศได้เร็วกว่า และจำได้แม่นยำกว่า

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันนี้ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก สำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ และการศึกษาหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในประเทศไทยมีการเรียนภาษาต่างประเทศกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากล กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญจึงได้บรรจุวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษา^{1,2}

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (พระชนกร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521), หน้า 23

²กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 (พระชนกร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2518), หน้า 59.

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา คนในวงการศึกษาระดับที่ว่า ผลการเรียนภาษาต่างประเทศของนักเรียนไทย ไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร นักเรียนไม่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและการอ่านตำราภาษาต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่ว แม้จะใช้เวลาเรียนนานหลายปีและใช้จำนวนคาบต่อสัปดาห์สูงก็ตาม

กุสุมา มะนะสุนทร¹ ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งในระดับมหาวิทยาลัย โดยผลว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นปีที่หนึ่งในระดับมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับที่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ สาเหตุใหญ่ประการหนึ่งที่ทำให้ผลการเรียนภาษาต่างประเทศของนักเรียนไทยยังไม่เป็นที่พอใจ คือ วิธีการสอนยังไม่ดีพอ

วิธีสอนที่ครูสอนภาษาต่างประเทศใช้มากที่สุดก็คือ วิธีแปล โดยแปลจากภาษาต่างประเทศให้เป็นภาษาแม่ แม้ในระยะหลังกระทรวงศึกษาจะเสนอวิธีสอนแบบใหม่คือให้ผู้เรียนเรียนความหมายของคำโดยการสร้างมโนทัศน์ (Concept formation) จากวัสดุของจริงของจำลอง รูปภาพ และตัวอย่าง ก็มีครูสอนภาษาต่างประเทศใช้วิธีนี้กันเป็นส่วนน้อย และใช้ได้อย่างไม่กว้างขวาง เพราะวิธีดังกล่าวจะใช้ได้ดีเฉพาะศัพท์บางพวกที่ใช้อยู่ (active vocabulary) ส่วนศัพท์ที่ไม่ค่อยได้ใช้อยู่ (passive vocabulary) หรือศัพท์นามธรรมก็ต้องใช้วิธีแปลช่วยอยู่นั่นเอง ที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยได้ประสบมาด้วยตัวเองจากการสอนวิชาภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมเป็นเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2516 - 2519

นอกจากนี้ มีผู้ศึกษาวิธีสอนที่ใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่พบผลเช่นเดียวกัน

¹กุสุมา มะนะสุนทร, "ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งในระดับมหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

กุลทิพย์ โรหิตร์คณะ¹(2513) ได้ศึกษาวิธีสอนและปัญหาในการสอนอ่านภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครและธนบุรีโดยมีจุดประสงค์ที่จะสำรวจวิธีการสอนอ่านภาษาอังกฤษของครู ผลปรากฏว่าวิธีที่ครูสอนภาษาอังกฤษใช้สอนเป็นอันดับหนึ่งคือ การแปลให้นักเรียนฟังเป็นบางตอน อันดับสองคือ การสอนศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์เป็นภาษาอังกฤษก่อน แล้วจึงให้นักเรียนอ่านในใจ อันดับสามคือ การให้นักเรียนช่วยกันแปลเป็นบางตอนเมื่ออ่านเรื่องจบแล้ว ครูส่วนมากจะถามคำถามให้นักเรียนตอบปากเปล่าเป็นภาษาอังกฤษ แล้วจึงให้นักเรียนเขียนคำตอบนั้นลงในสมุดส่งให้ครูสอนตรวจ แสดงให้เห็นว่าวิธีสอนส่วนใหญ่ครูยังเน้นหนักไปทางแปล

ปัญหาในปัจจุบัน คือ การปรับปรุงวิธีสอนหรือคิดค้นวิธีสอนใหม่ ๆ เพื่อที่จะช่วยให้การเรียนภาษาต่างประเทศได้ผลรวดเร็ว และสามารถนำไปใช้ได้อย่างจริงจัง

ทฤษฎีการเรียนภาษาต่างประเทศ

สกินเนอร์²(Skinner) บอกว่า ภาษาคือพฤติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและปฏิกิริยาตอบสนอง

คินท์³ (Kintsch) เปรียบการเรียนคำศัพท์ภาษาต่างประเทศกับขบวนการเรียนคำโยงคู่ (paired-associate learning) ซึ่งผู้เรียนจะต้องเทียบคำในภาษาต่างประเทศกับคำในภาษาของตนที่มีความหมายตรงกันเป็นคู่ ๆ

¹กุลทิพย์ โรหิตร์คณะ, "การศึกษาวิธีสอนและปัญหาในการสอนอ่านภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกศิลปะ โรงเรียนรัฐบาล จังหวัดพระนครและธนบุรี" (ปริญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร), 2513).

²B. F. Skinner, Verbal Behavior, (New York: Appleton Century Crofts, 1957).

³Walter Kintsch, Learning, Memory and Conceptual Process, (New York: John Wiley & Sons, Inc., 1970), p. 8.

วิวัฒนาการของวิธีสอนภาษาต่างประเทศ

โรเบิร์ต ราโด¹ (Robert Lado) ได้ศึกษาถึงวิวัฒนาการของวิธีสอนภาษาต่างประเทศและได้จัดแบ่งวิธีสอนเป็น 3 วิธีตามลำดับ คือ

1. วิธีแปล (Translation Method)
2. วิธีตรง (Direct Method)
3. วิธีฟัง-พูด (Aural-Oral Approach)

ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเพียงการสอนศัพท์ในแต่ละวิธีเท่านั้น การสอนศัพท์โดยวิธีแปลคือการแปลคำศัพท์ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาแม่ หรือแปลคำศัพท์ภาษาแม่เป็นภาษาต่างประเทศ โดยปกติแล้วเรามักจะแปลจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาแม่

การสอนศัพท์ด้วยวิธีตรง จะไม่มีการแปลเลย แต่จะเรียนโดยการสร้างมโนทัศน์ (Concept formation) คือให้ยูเรียนเรียนคำศัพท์ภาษาต่างประเทศจากการสัมผัสกับของจริงของจำลอง รูปภาพ ประโยคตัวอย่าง การแสดงท่าทาง หรือการอธิบายประกอบ แล้วให้ยูเรียนสร้างมโนทัศน์ขึ้นเอง และไม่มีการใช้ภาษาของยูเรียนเลย

การสอนศัพท์ด้วยวิธีฟัง-พูด (Aural-Oral Approach) วิธีนี้เป็นการใช้สองวิธีแรกปนกัน กล่าวคือปกติแล้วใช้วิธีการสร้างมโนทัศน์ (Concept formation) เช่นเดียวกับวิธีตรง แต่ถาเป็นคำศัพท์ประเภทที่ไม่ค่อยได้ใช้ (passive vocabulary) หรือคำศัพท์นามธรรมที่ยากแก่การใช้การแสดงท่าทาง การอธิบาย ก็ให้ใช้วิธีแปลได้แบบเดียวกับวิธีแปลเท่าที่จำเป็น

¹ Robert Lado, Language Teaching : A Scientific Approach,

เลือกจาก

วิธีสอนในปัจจุบันนี้ครูสอนภาษาต่างประเทศมีแนวโน้มจะใช้วิธีสอนแบบผสมผสานมากกว่า คือใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ปนกัน การสอนของครูคนหนึ่ง อาจจะเลือกใช้วิธีสอนต่าง ๆ มาปนกัน แตกต่างไปจากการสอนของครูอีกคนหนึ่ง แล้วแต่ความเหมาะสมกับผู้เรียน สภาพของโรงเรียน เนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายในการเรียน

สำหรับการสอนคำศัพท์ภาษาต่างประเทศนั้น เป็นที่ยอมรับกันว่ากรใหญ่เรียนสร้างมโนทัศน์ (concept formation) ขึ้นเอง เป็นวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เข้าใจ ความหมายของคำศัพท์ตรงกับเจ้าของภาษาได้ดีกว่าวิธีอื่น ๆ เป็นการขจัดปัญหาเกี่ยวกับการมีมโนทัศน์ที่ต่างกันของชนต่างวัฒนธรรม (Cross Cultural Understanding) เป็นอย่างดี แต่ในการสอนคำศัพท์บางประเภท เช่น คำนามธรรม (abstract noun) หรือคำศัพท์ที่ไม่ค่อยได้ใช้บ่อย (passive vocabulary) ที่ยากแก่การสอนด้วยการสร้างมโนทัศน์ (concept formation) การแปลขอมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการประหยัดเวลาดังเช่น แวน ไซออก¹ (Van Syoc) กล่าวไว้ว่า "การใช้ภาษาไทยในการสอนภาษาอังกฤษเช่นการให้คำศัพท์บางคำเป็นภาษาไทย จะได้อผลดีกว่าวิธีอื่น เช่น ไซบริบท (Context) หรือการแสดงท่าทาง ครูไม่ควรยึดทฤษฎีที่ห้ามใช้ภาษาของผู้เรียนในการสอนภาษาต่างประเทศอย่างเคร่งครัดนัก"

ด้วยการมองเห็นความจำเป็นในขบวนการสอนคำศัพท์ภาษาต่างประเทศที่จะต้องมีการแปลช่วยบ้างในบางกรณีดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่าการสอนศัพท์โดยการแปลนั้นจะสอนอย่างไรจึงจะให้ผลดีมากที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Bryce Van Syoc, Method of Teaching English as a Foreign Language, (Bangkok: Social Science Association of Thailand Press, 1963), p. 2.

การเรียนรู้ศัพท์ด้วยวิธีแปล เป็นลักษณะการเรียนรู้คำโยงคู่ (paired-associate learning) คือมีคำศัพท์ในภาษาหนึ่งเป็นคำเร้าและคำศัพท์อีกภาษาหนึ่งเป็นคำตอบสนอง เช่น bird = นก หรือ นก = bird

จุดประสงค์ของการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาต่างประเทศด้วยวิธีแปลหรือวิธีการเรียนรู้คำโยงคู่แท้ แท้จริงแล้วคือการใหญ่เรียนรู้คำภาษาต่างประเทศได้รวดเร็ว และจำได้แม่นยำ สามารถระลึก (recall) คำศัพท์ภาษาต่างประเทศนั้นได้ และนำไปใช้ได้ ไม่เพียงแต่จำได้ (recognize) อย่างเดียว ส่วนมากผู้เรียนจะตอบคำถาม นก แปลว่าอะไรในภาษาอังกฤษได้ไม่คล่องแคล่วเท่า bird แปลว่าอะไรในภาษาไทย นั้นแสดงว่าผู้เรียนสามารถระลึก (recall) คำว่า bird ไม่ได้ เพียงแต่จำ (recognize) คำว่า bird ได้เท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะในการแปลศัพท์โดยทั่วไปเท่าที่สังเกตเห็นตามหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ และจากการเรียนการสอนในโรงเรียนเรามากจะแปลจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาแม่ เช่น bird = นก interesting = น่าสนใจ unbelievable = เชื่อถือไม่ได้ เป็นต้น นั้นเป็นการฝึกใหญ่เรียนรู้จำคำศัพท์ภาษาต่างประเทศแบบจำได้ (recognize) เท่านั้น ไม่ได้ฝึกให้ระลึกได้ (recall) การจัดตำแหน่งคำเร้าและคำตอบสนองแบบนี้ขัดกับทฤษฎีการเรียนรู้คำโยงคู่ ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

ทฤษฎีการเรียนรู้คำโยงคู่ (Paired-associate learning theories)

ผู้เสนอทฤษฎีนี้คือ แม็กไกวร์ (McGuire) เขาได้เสนอการวิเคราะห์การเรียนรู้คำโยงคู่ ซึ่งปรากฏในวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของเขาในปี ค.ศ. 1954 แต่ไม่ได้พิมพ์ออกเผยแพร่จนกระทั่งหลายปีผ่านไป จึงได้รับการนำมาเผยแพร่ในปี ค.ศ. 1961

แม็กไกวร์¹ (McGuire) ได้เสนอการวิเคราะห์การเรียนรู้คำโยงคู่ไว้ 3 ชั้นคือ

1. ชั้นเลือกระหัสของคำเร้า (Stimulus encoding) ผู้เรียนจะเลือกระหัส

¹ W. J. McGuire, "A multiprocess model for paired-associate learning," Journal of Experimental Psychology 62 (1961): 335-47.

ของคำเรา ที่ทำให้องเห็นคำเรานั้นแตกต่างไปจากคำเราอื่น ๆ เป็นตัวแทนของคำเราทั้งคำเพื่อนำไปโยงสัมพันธ์กับคำตอบสนอง เขาเรียกตัวแทนของคำเรานี้ว่า รหัส (coding response)

2. ขั้นเรียนรู้คำตอบสนอง (Response Stage) ขั้นนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้ส่วนประกอบของคำตอบสนองทุกส่วน แล้วรวบรวมไว้เป็นหน่วยคำเดียวกัน

3. ขั้นการโยงสัมพันธ์ (Association Stage) เน้นการเรียนรู้การโยงสัมพันธ์ระหว่างรหัสของคำเรากับคำตอบสนองที่คู่กัน

ทฤษฎีสถานะขั้นในการเรียนคำโยงคู่ของแมคไกวร์ (McGuire) นี้คล้ายคลึงกับทฤษฎีการเรียนรู้คำโยงคู่ของอันเดอร์วูดและซูลส์¹ (Underwood and Schulz, 1960)

ตัวแทนของคำเรา (Coding Response) ที่แมคไกวร์พูดถึง มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวเราที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับคำตอบสนองจริง (function stimulus) ของอันเดอร์วูด² (Underwood, 1963) ซึ่งแตกต่างจากตัวเราที่เสนอให้ (nominal stimulus) ในการโยงสัมพันธ์ระหว่างคำเรากับคำตอบสนอง ผู้เรียนจะไม่ใช้ตัวเราที่เสนอให้ (nominal stimulus) ไปโยงสัมพันธ์ แต่จะเลือกหารหัสของตัวเรานั้น (Functional stimulus) ซึ่งอาจจะเป็นตัวอักษรตัวแรกของตัวเรา หรือส่วนประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งของตัวเรา ไปสัมพันธ์กับคำตอบสนอง

¹Benton J. Underwood and Rodolph W. Schulz, Meaningfulness and Verbal Learning, (Philadelphia: Lippincott, 1960).

²B. J. Underwood, "Stimulus selection in verbal learning," In C. N. Cofer and B.S. Musgrave (Eds.) Verbal behavior and learning (New York: McGraw-Hill, 1963).

จากทฤษฎีการเรียนรู้คำโยงคู่นี้ จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้การโยงสัมพันธ์ระหว่างคำโยงคู่หนึ่ง เป็นการโยงสัมพันธ์ระหว่างตัวแทนของคำเรากับคำตอบสนอง ไม่ใช่เป็นการโยงสัมพันธ์ระหว่างคำเรากับคำตอบสนอง

ดังนั้น การใหญ่เรียนเรียนคำศัพท์ภาษาต่างประเทศด้วยวิธีการเรียนรู้คำโยงคู่ โดยให้คำภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งคำเราและให้คำภาษาแม่อยู่ในตำแหน่งคำตอบสนอง (bird = นก) ก็เป็นการใหญ่เรียนได้เรียนความสัมพันธ์ระหว่างคำภาษาแม่ทั้งคำกับตัวแทนของคำภาษาต่างประเทศเท่านั้น ผู้เรียนไม่ได้เรียนคำภาษาต่างประเทศนั้นทั้งคำ เมื่อทดสอบย้อนกลับ ผู้เรียนจะตอบคำเราภาษาต่างประเทศไม่ได้ หรือได้ก็เป็นจำนวนน้อย แต่ถ้ายุใหญ่เรียนเรียนคำภาษาต่างประเทศเป็นคำตอบสนองและคำภาษาแม่เป็นคำเรา (นก = bird) จะทำใหญ่เรียนได้เรียนคำภาษาต่างประเทศนั้นทั้งคำ และจะประสบความสำเร็จในการเรียนระดับคำภาษาต่างประเทศใดก่อนแบบแรก ดังนั้นการเรียนคำศัพท์แบบ นก = bird น่าจะทำใหญ่เรียนระดับคำว่า "bird" ได้เร็วกว่าการเรียนแบบ bird = นก

ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้คำโยงคู่

ความมีความหมาย (Meaningfulness)

ความมีความหมายเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้คำโยงคู่ ไม่ว่าจะ เป็นคำเราที่มีความหมายหรือคำตอบสนองที่มีความหมาย แต่คำตอบสนองที่มีความหมายมีผลให้การเรียนรู้คำโยงคู่เร็วกว่าคำเราที่มีความหมาย คำเราที่มีความหมายมีผลต่อการเรียนรู้คำโยงคู่ น้อย แต่มีผลต่อการทดสอบคำเราในการทดสอบย้อนกลับมาก

มีการศึกษาทดลองของนักจิตวิทยาจำนวนมาก ที่ศึกษาตัวแปรนี้ และได้ผลยืนยัน ขอบุคคลังกล่าว

คิมเบิลและดูฟอर्ट¹ (Kimble and Dufort, 1955) ได้สุ่มคำจากตารางของโนเบิล (Noble's scale of dissallables) ซึ่งมีค่าความมีความหมายแตกต่างกัน 10 ระดับ และคำที่โยงคู่กันมีระดับความมีความหมายโดยประมาณเท่าเทียมกันในแต่ละคู่ การทดลองแบ่งเป็น 2 ครั้ง รายการคำโยงคู่ที่ให้เรียนแต่ละครั้ง แตกต่างกัน แต่ระดับของความมีความหมายเหมือนกัน เช่น neglan (1.04)-meardon (1.05) pallar (3.06) - séquence (3.21) quarter (5.98) - region (5.98) army (9.43) - kitchen (9.61)

การทดลองแต่ละครั้งใช้กลุ่มตัวอย่าง 20 คน ผลการทดลองที่ได้ทั้ง 2 กลุ่มนำมา รวมกันและหาค่าเฉลี่ย ผู้ทดลองจะเสนอคำโยงคู่แต่ละคู่ให้ผู้รับการทดลองเรียนในอัตรา 3 : 3 วินาที การเสนอแต่ละรอบมีการเรียงลำดับคำแตกต่างกัน ซึ่งสลับไว้ 6 แบบด้วยกัน ผู้ทดลองเสนอผลการทดลองในรูปจำนวนครั้งเฉลี่ยที่ผู้รับการทดลองตอบคำถามสนองแต่ละคำ ถูกต้องเป็นครั้งแรก

ผลการทดลองแสดงให้เห็นความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างความมีความหมายกับ อัตราการเรียนรู คำที่มีความมีความหมายต่ำต้องใช้จำนวนครั้งในการเรียนรูมากกว่า คำที่มีความมีความหมายสูงเป็นสองเท่า

การทดลองของคิมเบิลและดูฟอर्ट ได้รับการวิจารณ์ว่า เขาใช้คำที่มีความหมายระดับเดียวกันเพียง 2 คู่ ไม่เป็นตัวอย่างที่เพียงพอที่จะสรุปว่า ความมีความหมายมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

¹G. A. Kimble and R. H. Dufort, "Meaningfulness and isolation as factors in verbal learning," Journal of Experimental Psychology 50 (1955): 361-368 cited by B. J. Underwood and R. W. Schulz, Meaningfulness and Verbal Learning, (New York: J. B. Lippincott Company, 1960), p. 31.

โนเบิลและแมคนีลีย์¹ (Noble and McNeely, 1957) ได้เห็นความสำคัญของตัวแปรนี้ เขาได้ทำการทดลองเหมือนคิมเบิลและคูฟอर्थ แต่สิ่งที่เขาเปลี่ยนแปลงคือเขาได้สร้างรายการคำโยงคู่แตกต่างกัน 18 รายการ แต่ละรายการประกอบด้วยคำโยงคู่ 10 คู่ แต่ละคู่มีความมีความหมายแตกต่างกัน การทดลองครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 90 คน ผู้รับการทดลองทั้งหมดถูกแบ่งเป็น 18 กลุ่มกลุ่มละ 5 คน เรียนกลุ่มละรายการ ผู้ทดลองเสนอรายการคำโยงคู่แต่ละรายการให้ผู้รับการทดลองแต่ละกลุ่มเรียนเป็นจำนวน 20 ครั้ง ผู้ทดลองเสนอผลการทดลองเป็นค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่ผู้รับการทดลองตอบคำตอบสนองแต่ละระดับความมีความหมายผิด ผลปรากฏว่าค่าที่มีความหมายสูงมีค่าเฉลี่ยของการตอบผิดน้อย ค่าที่มีความหมายต่ำมีค่าเฉลี่ยของการตอบผิดมาก

เมื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของความมีความหมายต่อการเรียนรู้คำโยงคู่ ระหว่างค่าเราที่มีความหมายและคำตอบสนองที่มีความหมาย พบว่าคำตอบสนองที่มีความหมายมีผลต่อการเรียนรู้ดีกว่าค่าเราที่มีความหมาย

เซฟฟิลด์² (Sheffield, 1946) ได้ใช้คำพยางค์ไร้ความหมายกับคำธรรมดา (CVC) ในการศึกษา เขาใช้เครื่องมือที่เรียกว่าเมมโมรีดรัม (Memory drum) เพื่อ

¹ C. E. Noble and McNeely, "The role of meaningfulness (m) in paired-associate verbal learning," Journal of Experimental Psychology 53 (1957): 16-22.

² F. D. Sheffield, "The role of meaningfulness of stimulus and response in verbal learning." (Unpublished doctoral dissertation Yale University, 1946) cited in Underwood and Schulz, Meaningfulness and Verbal Learning, (Philadelphia : Lippencott, 1960), p. 37.

ควบคุมตัวแปรในเรื่องเวลา ผลการทดลองของเขาแสดงให้เห็นว่าผู้รับการทดลองจะเรียนคำโยงคู่ที่คำเราและคำตอบสนองที่มีความหมายสูงได้เร็วที่สุด และจะเรียนคำโยงคู่ที่คำเราและคำตอบสนองที่มีความหมายต่ำได้ช้าที่สุด และชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างความมีความหมายของคำเราและคำตอบสนองที่มีผลต่อการเรียนรู้ คำตอบสนองที่มีความหมายจะให้ผลในการเรียนรู้ดีกว่าคำเราที่มีความหมายอย่างเห็นได้ชัด

ซูทท์, สตอกเวล และโนเบิล¹ (Cieutat, Stockwell and Noble, 1958) ได้ศึกษาผลของความมีความหมายของคำทั้งที่เป็นคำเราและคำตอบสนองต่อการเรียนคำโยงคู่ ปรากฏว่าความมีความหมายไม่ว่าจะใช่เป็นคำเราหรือคำตอบสนองจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้เร็วขึ้น แต่ถ้าใช่เป็นคำตอบสนองจะมีผลทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วกว่าใช่เป็นคำเรา

สตอดดาร์ด² (Stoddard, 1929) ได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 328 คน ผู้รับการทดลองจำนวนครึ่งหนึ่งจะได้รับรายการคำโยงคู่รายการหนึ่งซึ่งประกอบด้วยคำโยงคู่ทั้งหมด 50 คู่ โดยมีคำศัพท์ภาษาฝรั่งเศสเป็นคำเรา และคำศัพท์

¹Victor J. Cieutat, Fredric E. Stockwell and Clyde E. Noble, "The interaction of ability and amount of practice with stimulus and response meaningfulness (m, m') in paired-associate learning," Journal of Experimental Psychology, 59 (1958): pp. 193-202.

²G. D. Stoddard, "An example in verbal learning," Journal of Educational Psychology 52 (1956): 119-126 cited in B. J. Underwood and R. W. Schulz, Meaningfulness and Verbal Learning (New York: J. B. Lippincott Company, 1960), p. 36.

ภาษาอังกฤษเป็นคำตอบสนอง (เช่น apprendre-learn) ส่วนผู้รับการทดลองอีกครั้งหนึ่งจะได้รับรายการคำโยงคู่ที่เหมือนกัน แต่ต่างกันที่คำเราเป็นคำภาษาอังกฤษ และคำภาษาฝรั่งเศสเป็นคำตอบสนอง (เช่น learn-apprendre) ผู้รับการทดลองทุกคนไม่เคยเรียนภาษาฝรั่งเศสมาก่อน ผู้รับการทดลองใช้เวลาในการเรียนคำโยงคู่ทั้งหมด 20 นาที และได้รับการบอกให้เรียนจากซ้ายไปขวา การศึกษารั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบอิทธิพลของความมีความหมายในคำเรากับความมีความหมายในคำตอบสนอง เพราะถือว่าคำภาษาอังกฤษมีความหมายมากกว่าคำภาษาฝรั่งเศส ในการทดสอบผู้ทดลองเสนอคำเราผู้รับการทดลองตอบคำตอบสนองโดยการเขียน ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนคำโยงคู่ฝรั่งเศส-อังกฤษ ตอบถูกเป็นจำนวนเฉลี่ย 15.1 ส่วนกลุ่มที่เรียนคำโยงคู่ อังกฤษ-ฝรั่งเศส ตอบถูกเป็นจำนวนเฉลี่ย 8.0 แสดงให้เห็นว่าคำตอบสนองที่มีความหมายสูง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดีกว่าคำเราที่มีความหมายสูง

กิมเบิลและคูฟอर्थ¹ (Kimble and Dufort, 1955) ได้สร้างรายการคำโยงคู่ 10 คู่ โดยที่คำเราเป็นคำจากรายการของโนเบิล (Noble's dissyllable list) ส่วนคำตอบสนองเป็นคำธรรมดาที่มีอักษร 3 ตัว (เช่น man, rag, tax) ซึ่งคำเหล่านี้สรุปได้ว่าเป็นกลุ่มคำที่มีความหมายสูงกว่าคำจากรายการของโนเบิล ผู้รับการทดลองกลุ่มหนึ่งเรียนรายการที่มีคำของโนเบิลเป็นคำเรา และคำธรรมดาที่มีตัวอักษร 3 ตัว (CVC) เป็นคำตอบสนอง ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งจะกลับกันคือเรียนรายการคำของโนเบิลเป็นคำตอบสนองและคำธรรมดา (CVC) เป็นคำเรา ผลการทดสอบถูกเสนอในรูปค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่เสนอรายการก่อนที่ผู้รับการทดลองจะตอบคำตอบสนองแต่ละคำถูกเป็นครั้งแรก ผลการทดลอง

¹G. A. Kimble and R. H. Dufort, "Meaningfulness and isolation as factors in verbal learning," Journal of Experimental Psychology 50 (1955): 361-368 cited by B. J. Underwood and R. W. Schulz, Meaningfulness and Verbal Learning, (New York: J. B. Lippincott Company, 1960), p. 37.

ปรากฏว่าจำนวนครั้งเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนรายการที่มีค่าของโนเบิลเป็นคำเราเท่ากับ 2.3 ครั้ง ส่วนกลุ่มที่เรียนรายการที่มีค่าของโนเบิลเป็นคำตอบสนอง เรียนด้วยจำนวนครั้งเฉลี่ยเท่ากับ 3.1 ครั้ง ค่าที่ได้ทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลาเบท¹ (L'Abate, 1959) ใ้คำพยางค์ไร้ความหมายที่เคลซ (Glaze) ท้าความมีความหมายไว้มาสร้างเป็นคำเราและคำตอบสนอง 4 เงื่อนไขคือ แบบสูง-สูง สูง-ต่ำ ต่ำ-สูง และต่ำ-ต่ำ เสนอให้ผู้รับการทดลองเรียน 10 ครั้ง ผลการทดลองแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ความมีความหมายในคำตอบสนอง มีผลใหญ่เรียนเรียนรู้ได้ดีกว่าความมีความหมายในคำเรา

ฮันท์² (Hunt) ได้ศึกษาตัวแปรความมีความหมาย (meaningfulness) และการออกเสียง (articulation) คำเราในระหว่างการเรียน เงื่อนไขในการทดลองมี 4 เงื่อนไข แปรไปตามความหมายของคำเราและคำตอบสนอง (สูง-สูง, สูง-ต่ำ, ต่ำ-สูง และต่ำ-ต่ำ) นอกจากนั้นผู้รับการทดลองในแต่ละเงื่อนไขครั้งหนึ่งออกเสียงคำเราในระหว่างการเรียนอีกครั้งหนึ่งไม่ออกเสียงคำเรา ผู้รับการทดลองแต่ละคนเรียนโดยวิธีคาดคำตอบ (anticipation method) จนถึงเกณฑ์กำหนดที่ตอบถูกต้องติดต่อกันสองรอบ หลังจากเรียนรู้แล้วให้ผู้รับการทดลองทดสอบการระลึกย้อนกลับ (backward) ทันที

¹ L. L' Abate, "Manifest anxiety and the learning of syllables with different associative values," Amer. J. Psychol., 72 (1959): 107-110 cited in B. J. Underwood and R. W. Schulz, Meaningfulness and Verbal Learning, (New York: J. B. Lippencott Company, 1960), p. 39.

² R. G. Hunt, "Meaningfulness and articulation of stimulus and response in paired-associate learning and stimulus recall," Journal of Experimental Psychology 57 (1959): 262-267.

ผลพบว่า คำตอบสนองที่มีความหมาย เทานั้นที่มีผลต่อการเรียนรู้ส่วนคำเราที่มีความหมาย และการออกเสียงคำเราในระหว่างการเรียนไม่มีผลต่อการเรียนรู้ และเขาพบควยว่าในการทดสอบประสิทธิภาพกลับ ผู้เรียนระลึกคำเราที่มีความหมายสูงใหญ่สูงกว่าคำเราที่มีความหมายต่ำ

เมื่อคำตอบสนองที่มีความหมายมีผลทำให้การเรียนรู้คำโยงคู่ได้เร็วกว่าคำเราที่มีความหมายการใช้คำภาษาแม่ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายสูงเป็นคำตอบสนอง (bird = นก) น่าจะทำให้ผู้เรียนเรียนรายการคำโยงคู่ได้เร็วกว่าการใช้คำภาษาต่างประเทศซึ่งคำที่มีความหมายต่ำเป็นคำตอบสนอง (นก = bird) แต่เป็นการตอบคำตอบสนองเร็วกว่าเท่านั้น เพราะเกณฑ์ใช้วัดการเรียนรู้คำโยงคู่คือ การตอบคำตอบสนองถูก

การระลึกคำเรา

ความมีความหมาย มีอิทธิพลต่อการระลึกคำเราในรายการคำโยงคู่ ในการระลึกคำเราผู้เรียนจะสามารถระลึกคำเราที่มีความหมายสูง และความคุ้นเคยสูง ได้เร็วกว่าและมากกว่าคำเราที่มีความหมายต่ำ

ลีชท์และเคาสเลอร์¹ (Leicht and Kausler, 1965) ศึกษาพบว่า ถ้าคำเราที่ผู้ทดลองเสนอให้ (nominal stimulus) ในการเรียนคำโยงคู่ เป็นคำเราที่ผู้เรียนคุ้นเคย คำเราที่ผู้เรียนเลือกไปใช้เชื่อมโยงกับคำตอบสนอง (functional stimulus) ก็คือลักษณะทางรูปหรือเสียงของคำเราที่เสนอให้ นั่นเลย

¹ K. L. Leicht and D. H. Kausler, "Functional Stimulus learning as related to degree of practice and meaningfulness," Journal of Experimental Psychology 69 (1965): 100-101.

บั๊กเกลสกี¹ (Bugelski) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนคำโยงคู่ในเรื่อง
บทบาทของคำเรา เขาตั้งสมมติฐานว่าคำเรามีบทบาทในการเรียนคำโยงคู่อย่างมาก หน้าที่
ของคำเราคือเป็นตัวแนะให้ตอบคำตอบสนอง เท่านั้นในการทดสอบสมมติฐานนี้ เขาได้ใช้การ
ทดสอบการระลึกย้อนกลับ (backward) พบว่าผู้เรียนไม่สามารถระลึกคำเราที่มีความ
หมายต่ำ เพราะไม่คุ้นเคยมาก่อน และไม่ได้เรียนรู้คำเราเป็นหน่วยคำในระหว่างการเรียน
ตรงกันข้าม ผู้เรียนสามารถระลึกคำเราที่มีความหมายสูงได้เหมือนกับเรียนรู้มาก่อน ผู้เรียน
มีแนวโน้มจะใช้คำเราทั้งหน่วยคำ เป็นตัวเชื่อมโยงกับคำตอบสนอง

เมื่อผู้เรียนสามารถระลึกคำเราที่มีความหมายสูงและมีความคุ้นเคยสูง ได้ดีกว่า
คำเราที่มีความหมายต่ำ ดังนั้น การเรียนคำภาษาต่างประเทศ แบบ นก = bird
ย่อมจะทำให้ผู้เรียนระลึกคำเราภาษาแม่ได้ดีกว่าแบบ bird = นก เพราะคำภาษาแม่
เป็นคำที่มีความหมายสูง และคำภาษาต่างประเทศเป็นคำที่มีความหมายต่ำสำหรับผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

006779

ผู้วิจัยประสงค์จะศึกษาหาวิธีสอนคำศัพท์ภาษาต่างประเทศด้วยการแปลที่มีประสิทธิ
ภาพ คือจำได้แม่นยำและรวดเร็วกว่าเดิม โดยการเปรียบเทียบการเรียนคำศัพท์ภาษาต่าง-
ประเทศด้วยวิธีการเรียนคำโยงคู่ว่า คำภาษาต่างประเทศควรจะอยู่ในตำแหน่งคำเราหรือ
ตำแหน่งคำตอบสนอง จึงจะทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพดีกว่า

¹ B. R. Bugelski, "The role of familiarity in the transfer of training situation," Paper read at Amer. Psychol. Ass., (New York, Sept., 1957) cited in R. G. Hunt, "Meaningfulness and articulation of stimulus and response in paired-associate learning and stimulus recall," Journal of Experimental Psychology 57 (1959) p. 262-267.

สมมติฐาน

1. กลุ่มทดลอง (ภาษาแม่-ภาษาต่างประเทศ) เรียนได้ถึงเกณฑ์กำหนดตอบ คำตอบสนองถูกหมด ชากวากลุ่มควบคุม (ภาษาต่างประเทศ-ภาษาแม่)
2. กลุ่มทดลอง (ภาษาแม่-ภาษาต่างประเทศ) ระวังคำเราในการทดสอบระวัง ยอนกลับ ไตมากกว่ากลุ่มควบคุม (ภาษาต่างประเทศ-ภาษาแม่)
3. กลุ่มทดลอง (ภาษาแม่-ภาษาต่างประเทศ) สามารถระวังคำภาษาต่าง ประเทศไต่เร็วกวากลุ่มควบคุม (ภาษาต่างประเทศ-ภาษาแม่)
4. กลุ่มทดลอง (ภาษาแม่-ภาษาต่างประเทศ) สามารถระวังคำภาษาต่างประเทศ ไตมากกว่ากลุ่มควบคุม (ภาษาต่างประเทศ-ภาษาแม่)
5. กลุ่มทดลอง (ภาษาแม่-ภาษาต่างประเทศ) ระวังคำภาษาแม่ ไตน้อยกว่ากลุ่ม ควบคุม (ภาษาต่างประเทศ-ภาษาแม่)

ขอบเขตของการวิจัย

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ไต่จากการเลือกนักเรียนจากชั้น ม.ศ. 2 โรงเรียน สุรศักดิ์มนตรี ปีการศึกษา 2521 (สำหรับการทดลองที่ 1) และปีการศึกษา 2522 (สำหรับการทดลองที่สอง) มาเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยวิธีการจับคู่

ความจำกัดของการวิจัย

1. ผู้วิจัยใช้วิธีให้ผู้รับการทดลอง เขียนตัวสะกดของคำตอบที่เป็นคำภาษาแม่และ คำภาษาต่างประเทศลงในแผ่นกระดาษ ผู้รับการทดลองไม่ได้ออกเสียงคำเราและคำตอบ สอนอง และผู้ทดลองก็ไม่ได้ออกเสียงคำเราและคำตอบสอนองเช่นกัน
2. คำภาษาแม่และภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการทดลองเป็นคำภาษาไทยและคำ

ภาษาเยอรมัน ซึ่งสู่มมาจากรายการคำโยงคู่ภาษาไทยคู่กับภาษาเยอรมันของพิมพ์พรรณ
เสนะวิณี¹ ซึ่งมี 15 คู่ จับฉลากมาใช้เพียง 9 คู่

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แม่-ต่างประเทศ	หมายถึง	คำโยงคู่ที่มีคำภาษาแม่เป็นคำเราและมีคำภาษา ต่างประเทศเป็นคำตอบสนอง
ต่างประเทศ-แม่	หมายถึง	คำโยงคู่ที่มีคำภาษาต่างประเทศเป็นคำเราและมี คำภาษาแม่เป็นคำตอบสนอง
กลุ่มทดลอง (กลุ่ม 1)	หมายถึง	กลุ่มผู้รับการทดลองที่เรียนรายการคำโยงคู่แบบใช้ คำภาษาแม่เป็นคำเราและใช้คำภาษาต่างประเทศ เป็นคำตอบสนอง (แม่-ต่างประเทศ)
กลุ่มควบคุม (กลุ่ม 2)	หมายถึง	กลุ่มผู้รับการทดลองที่เรียนรายการคำโยงคู่แบบใช้ คำภาษาต่างประเทศเป็นคำเราและใช้คำภาษาแม่ เป็นคำตอบสนอง (ต่างประเทศ-แม่)
เกณฑ์กำหนด	หมายถึง	เกณฑ์ที่กำหนดว่าผู้เรียนใดเรียนรู้คำตอบสนองของราย การคำโยงคู่แล้วในการทดลองนี้ ใช้เกณฑ์กำหนด รอบแรกที่ผู้รับการทดลองสามารถตอบคำตอบสนองได้ ไม่ผิดเลย ฉะนั้น เกณฑ์กำหนดของกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมจึงแตกต่างกัน กล่าวคือ เกณฑ์กำหนดของกลุ่ม ทดลอง (แม่-ต่างประเทศ) คือการตอบคำภาษาต่าง-

¹พิมพ์พรรณ เสนะวิณี, "การรบกวนซึ่งกันและกันในการเรียนรู้และการจำ
ความหมายของคำเยอรมันและฝรั่งเศสเป็นภาษาต่างประเทศ" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหา-
บัณฑิต แผนกจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

ประเทศได้ไม่ผิดเลย ๑ รอบ เกณฑ์กำหนดของ
กลุ่มควบคุม (ต่างประเทศ-แม่) คือการตอบคำ
ภาษาไทยได้ไม่ผิดเลย ๑ รอบ

ประโยชน์ที่จะได้รับในการวิจัยครั้งนี้

1. ทางด้านการเรียนการสอน ผู้สอนจะมีเทคนิคและวิธีการสอนคำศัพท์ภาษา
ต่างประเทศคววิธีแปลที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม ผู้เรียนจะใช้เวลาเรียนรู้และท่องจำ
คำศัพท์ใหม่ลดลง แต่จดจำได้แม่นยำขึ้น
2. เป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าวิธีสอนภาษาต่างประเทศต่อไป

คุรุวิทยุทธรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย